«БИЛИИМ-КӨРҮҮМ КЭҢЭЭБИТЭ, АЙАР ДЬОҕУРУМ САЙДЫБЫТА...»

«Эҥсиэли» хаһыат **аллаах, болҕомтолоох** **аччылара бэлиэтии** **бүттэрэ буолуо. От** **ын бүтүүтэ, атырдьах** **ын саҕаланыыта биһи-** **ириҥ билиилээх, идэ-** **р бэриниилээх колле-** **тын, аҕа табаарыспы-** **Иннокентий Иванову** **х сыралаах, түбүк-** **улэнэн ситиһиллиэ-** **бочуоттаах сынньа-** **та атааарбыппыт. Кини** **сирин үлэһит дьонун,** **ҕаны харыстааһы-** **культура салаатын,** **хаһаайыстыбатын** **ин-хамнаһын сытыы** **өтүнэн суруйбут су-** **лыыс.** Хаһыаппыт бү-туялдьыта Иннокен-Иннокентьевич олох йар үөһүгэр, инники үтэр сылдьан, сурунаа-быһыытынан улууус-сайдыытын салайсан, ҕаларын быһаарар-ҕулуһан, дьиҥ олоҕу ерөр хабааннаах су-уларын 13 сыл устата стала суох аҕааччы дугэр таһааран кэллэ. ***Иннокентий Инно-тьевич, «Эҥсиэли» ха-ка корреспондены-кэлиэн иннинэ олох эйгэлээх үлэлэр-лдьыбыккын билэ-Ол туһунан кыратык ҥэн дуо?***

- Мин дьоллоохпун — ум устатын тухары ит үтүөтэ, майгылаах ыҥа дьоннуун алты-аспыппынан, дьоҕур-сатабыллаах, кыһам-лаах, эппиэтинэстээх у кытта эн-мин дэһэн ргэ үлэлээбиппинэн, дойдубар, бар дьом-туһалааҕы, үчүгэйи оҥордорбун диэн са-ы өрө тутан сылдьы-пынан.

Ол курдук, мин араас лээх салайар үлэлэр-ылдьыбытым. Бэйэм идэлээхпин: зоотех-организатор уонна зо-ник-инженер. «Эҥсиэ-хаһыат редакциятыгар эм иннинэ Нам улуу-р тыа хаһаайыстыба-биэрэпиһин ыытыыга омуочунайдаабытым. т Сииттэҕэ биригэ-ринэн, управляющай-н, сэбиэтинэн үлэлээ-тим. Онтон 1985 с. Нам ҥуһугар кэлэн, Баста-Хомустаахха сэбиэт седателинэн үлэлии ыттахпына Партком етарынан талбыттаа-Онно түөрт сыл үлэ-н баран, биир сыл Пар-най кабинетка сэбиэ-сэйдээбитим. Ол кэннэ Бартыһаанҥа сэбиэт седателинэн талыл-ытым. Салгыы Баста-Хомустаах оскуолаты-трудка уонна «Основы очной экономики» диэн дмеккэ оҕолору үөрэп-тим. Оскуолаҕа үлэлиир бар өссө профком пред-ателинэн талыллы-тым. Онтон түөрт сыл ата Намҥа «Аргыс» гос-тах тэрилтэҕэ дириэк-инэн анаммытым. Ол нэ Бастакы Хомустаах илиэгин баһылыгынан, тыһаанҥа землеустро-ынан үлэлээбитим. ары таһынан, сүрүн лэрим быыһыгар ком-молга даҕаны, партия-даҕаны общественнай , дуоһунас элбэх этэ.

Үлэм киниискэтигэр барыта холбоон, быһа холоон, 40 суруйуу баар.

- Улууспут хаһыатыгар хаһан, хайдах, туох санааттан үлэлии кэлбиккиний? Ол иннинэ олоҕун хаһыаты кытта ситимнээх этэ дуо?

- Мин оҕо сааспыттан, ка, тута сөбүлэспитим. Редакторым улуус тыатын хаһаайыстыбатын сырдатыыны сүрүн эбээһинэс быһыытынан туттарбыта. Дьонум миигин үлэҕэ киирбит бастакы күммүттэн үлэ үөһүгэр оройбунан түһэрбиттэрэ. Ити курдук олоҕум биир саамай кэрэ оскуолаҕа үөрэнэр сылларбыттан, хаһыаты кытта ыкса ситимнээхпин. Ол курдук, бииргэ үөрэнэр оҕолорбун кытта хас нэдиэлэ аайы, быраабынньыктарга оскуола олоҕун сырдатар хаһыаты оҥорон таһаарарбыт. Ону барытын мин, староста буоларым быһыытынан, редакциялыыр этим. Онтон кэлин, үлэһит буолан баран, партийнай кабинет сэбиэдиссэйин кытта «Боевой листок» диэн от, хомуур сонуннарын сырдатар хаһыаты таһаарар буолбуппут. Онон ханнык ыстатыйа хаһан суруллуохтааҕын, хайдах ис хоһоонноох буолуохтааҕын, туох сүрүн сыаллар-соруктар туруохтаахтарын уруккуттан син билэр этим. Онон хаһыат ураты эйгэтигэр холкутук киирбитим.

«Эҥсиэли» хаһыат редакциятыгар уон үс сылтан ордук кэмҥэ, 2007 сыл тохсунньутуттан 2020 сыл от ыйыгар диэри, штатнай корреспонденынан үлэлээтим. Мин Нам улууһугар тыа хаһаайыстыбатын биэрэпиһин ыытыыга боломуочунайынан үлэлээн баран уурайан сырыттахпына, улууспут хаһыатын кылаабынай редактора Владислав Гаврильевич: «Биһиэхэ кэлэн корреспонденынан үлэлээ», - диэн ыҥырбыта. Үлэтэ суох сылдьар киһи уһунукиэҥи толкуйдуу барбакка, тута сөбүлэспитим. Редакторым улуус тыатын хаһаайыстыбатын сырдатыыны сүрүн эбээһинэс быһыытынан туттарбыта. Дьонум миигин үлэҕэ киирбит бастакы күммүттэн үлэ үөһүгэр оройбунан түһэрбиттэрэ. Ити курдук олоҕум биир саамай кэрэтүгэнэ - «Эҥсиэли» хаһыат редакциятыгар сыралаах үлэм саҕаламмыта.

- «Эҥсиэли» хаһыат корреспонденын быһыытынан аан бастакы суруйбут ыстатыйаҥ туох туһунан этэй?

- «Хонтуруол үчүгэй, онтон түмүгэ?» диэн бастакы ыстатыйам 2007 с. олунньу 3 күнүгэр «Суотчуот эйгэтигэр» рубрикаҕа тахсыбыта. Бу кэмнэ улуустан саҕалаан нэһилиэктэринэн алын сүһүөх олохтоох салайаныыга киирбиппит биир эрэ сыла буолбут этэ. Бу кылгас кэмнэ хайдах сатанарынан үгүс тэрээһин үлэлэр ыытыллыбыттара. Бэйэни салайынан, былааһы норуокка чугаһатан олорууга үгүстэр үөрэнэ быһыытыйбыттара. Ол кэм да, дьон-сэргэ да эрэйэринэн бюджет уонна тастан көстөр үптэр табыгастаахтык туһаныллыыларын хонтуруоллаан, саҥа сүһүөхтэригэр тура сатыыр муниципальнай тэрээһиннэргэ көмөлөһөргө улуус депутаттарын сэбиэтин хонтуруоллуур комитета тэриллэн үлэ ыыппыта. Кини үлэтин уонна соруктарын туһунан үп-харчы үлэтигэр балай да уопуттаах, аудитор-ревизорунан үлэлээн эрэр Ирина Николаевна Гуляеваттан интервью ылбытым бэчээттэммитэ.

- Эн санааҕар, сурунаалыыс саамай сүрүн сатастерствотын гранын ылары ситиспитэ. Үлэлээбит коллективым бу ситиһиилэринэн, айымньылаах үлэтинэн киэн туттабын. Бу улахан ситиһиилэргэ мин көмөм эмиэ баарыттан үөрэбин.

Суруйууларым туһунан ахтан аанар буоллахха, бастатан туран, «Сиппэтэх сэттэ ньээҥкэлээх хотон» диэн Модут комплексын туһунан айданнаах, мөккүөрдээх ыстатыйа суруйан турардаахпын. Ол биир улахан, өйбүттэн хаһан да сүппэт түбэлтэ буолар. Ол кэмнээҕи улуус баһылыга миигин тутатына бэйэтигэр ыҥыран ылан, кытаанах кэпсэтиини ыытан турардаах. Иккиһинэн, агроном Илья Лазаревич Еремеевы кытта ыһыыга бэлэмнэнии үлэтин баран көрбүппүт. Ол түмүгэр үлэ мөлтөхтүк баран иһэрин, хаачыстыба соччото суоҕун бэлиэтээн, чахчы баар кырдьыгы ыстатыйа оҥорон, хаһыакка таһаарбытым. Ол ыстатыйам эмиэ олус айданнаах буола сылдьыбыта. Үсүһүнэн, улуус баһылыгынан үлэлии сылдьыбыт Альберт Иннокентьевич Ильин уопсай мунньахха: «Пенсионердары барыларын үлэлэриттэн ууратан кэбиһиэххэ», - диэн этэн туран, тэрилтэлэр салайааччыларыттан пенсионердар испиһэктэрин көрдөөбүтэ. Бу оруна суох, сокуону кэһэр этиитин ыстатыйабар суруйан эмиэ хаһыакка таһаарбытым. Ону прокуратураҕа, үрдүкү инстанцияҕа тиийэ үҥсэн, үлэбиттэн уурата сатаабыттара. Ол гынан баран, прокурор «ыстатыйа сөптөөхтүк суруллубут» диэн түмүк таһааран, мин кырдьыгым дакаастаммыта, дьону үлэлэриттэн уһулуу үлэтэ салгыы ыытыллыбатаҕа.

Редакцияҕа үлэлиир сылларбар билиим-көрүүм кэҥээбитэ, айар дьоҕурум өссө сайдыбыта. Олус үчүгэй үтүө дьону кытта тапсан, табыллан үлэлээбиппинэн астынабын, үөрэбин, бииргэ үлэлээбит дьоммунан киэн туттабын.

- Биһиэхэ, хаһыатчыттарга, аҕа табаарыс быһыытынан туугу сүбэлиэҥ-амалыаҥ этэй?

- Ханнык да түгэннэ куруук түмсүүлээх буолуҥ, кырдьыгы эрэ суруйуҥ. Үчүгэй суруналыыс буоларга сүрэх-бэлэс наада. Элбэхтик онно-манна баран-кэлэн, дьону кытта алтыһан, нэһилиэнньэҕэ туһалаах, дьоҥҥосэргэҕэ көмөлөөх, судургу ыстатыйалары хаһыакка таһаара туруҥ.

«Эҥсиэли» хаһыаппыт инникитин да улууспут социальнай-экономическай сайдыытыгар күүс-көмө буолан, дьоһуннаах көҕүлээччи, тэрийээччи, сырдатааччы буола турарыгар эрэнэбин! Биһиги таптыыр хаһыаппыт өссө да сайда, тупса, сэһэнэ-сэппэнэ эбиллэ турдун.

Бииргэ үлэлээбит коллективпын хаһыаппыт 85 сыллаах үбүлүөйүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибин, айымньылаах үлэҕитигэр өссө да үрдүк ситиһиилэри, барыгытыгар чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьолу-соргуну баҕарабын!

* * *

СР суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ, Макар Баишев аатынан бириэмийэ лауреата, «За вклад в журналистику» бэлиэ хаһаайына, Бартыһаан, Бастакы Хомустаах, Сииттэ нэһилиэктэрин Ытык киһилэрэ, күндүтүк саныыр, убаастыыр коллегабыт Иннокентий Иннокентьевич Иванов бу сыллар тухары бэриниилээхтик, аҕааччылар интэриэстэрин өрө тутан, үгүс кылаатын киллэрэн, сыратын-сылбатын биэрэн, түүнү-күнүһү аахсыбакка түбүктээхтик үлэлээбитэ сыаналанан, «Саха республикатын Бэчээтин туйгуна» үрдүк аат ингэрилиннэ! Иннокентий Иннокентьевич, «Эҥсиэли» хаһыат сайдыытыгар туох баар сыраҕын, күүскүн-уоххун, баай уопуккун биэрэн туран үлэлээбиккэр барҕа махталбытын тиэрдэбит. Баҕа санаа бастыҥын, үтүө санаа үтүмэнин аныыбыт, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьоллоох олоҕу баҕарабыт!

Кэпсэттэ Майя ФЕДОРОВА